

3. ÉVFOLYAM

Az ember környezetéről, környezetátalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulók már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik a tanulók önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezetten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra.

A nevelés-oktatás középpontjában az alkotótevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. A tanulók rendszerszemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kézügyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

3. ÉVFOLYAM

Alapóraszám: 36 óra
1 óra/hét

A témakörök áttekintő táblázata

Témakör sorszáma	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	19
2.	Otthon – család – életmód	8
3.	Jeles napok, ünnepek	5
4.	Közlekedés	4
Összes óraszám:		36

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	1. Anyagok a környezetünkben. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés.	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	A természetes anyagok tulajdonságai, felismerhetőségük. Tárgyak készítése mintakövetéssel.	

	Eszközök használata balesetmentesen. A feladatmegoldásokhoz szükséges ismeretek alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ismeretek megszerzéséhez megfigyelések végzése, tapasztalatok gyűjtése. A természetes anyagok vizsgálata egyszerű, fizikai módon (tapintás, szaglás, mérlegelés, csiszolás, szögbeütés, nyírás, vágás). Elővigyázatosság a vizsgálatok közben. A tárgyak készítésekor az anyagok, eszközök és szerszámok balesetmentes használata, biztonságos munkavégzésre törekvés. A veszélyhelyzetek felismertetése, azok kivédése. A kezűgyesség és a mozgáskoordináció, valamint a jó testtartás elsajátíttatása. Rend, tisztaság megteremtése, megőrzése a tevékenykedtetés minden fázisában.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Javasolt tevékenységek	
<i>Ismerkedés a felhasznált anyagokkal:</i> Beszélgetés az előállíthatóságukról, a kitermelési folyamatokról és a tulajdonságaikról (papírok, textilek, kemény és puha, alumínium és acélhuzalok, lemezek, hulladék anyagok).	- Természetes és mesterséges környezet megfigyelése; - Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása; - Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk; - Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék; - A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei; - A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése; - Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból. - Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából; - Mit miből készítünk, és miért? - Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból; - A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkciónak megfelelő alkalmazása; - Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással; - Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból; - Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése; - Ajándék- és tároló dobozok készítése	
<i>Tárgyak készítése:</i> A tárgyak készítésének megtervezése, előrajzolás, sablon alkalmazásával, ismerkedés a körvonalrajzzal, tárgykészítés mintakövetéssel. A kézi varrás elemei (varrótü, hímzőtü, varrócéna, hímzőcéna) alapöltések (előöltés, tűzőöltés, pelenkaöltés) hasznos tárgy készítése, pl.: tűpárna. Egyszerű használati tárgyak készítése, természetes anyagok, hulladék anyagok felhasználásával: papírból, fából, fémből, pl.: (mikulás, könyvjelző, papírdoboz, repülő, karácsonyfadísz, virágkaró, viráglétra, fényképtartó, bábok nemzeti ünnepre, tojástartó húsvétra, díszkendő anyák napjára). Fémépítő elemekből pl.: legóból makettek, modellek készítése.		
<i>A technika vívmányainak mindennapi használata</i> A háztartásban lévő eszközök,		

berendezések és a megismert egyszerű termelési (készítési) folyamatok, valamint fogyasztási cikkek azonosítása. Neves magyar, illetve külföldi találmányok, feltalálók. Technikatörténeti érdekességek.	karcolással, hajlítással; - Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból; - Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással; - A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából; - Képkkeret, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel; - A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint; - Textilgyűjtemény készítése; - Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések; - Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó; - Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással; - A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével.
Tanulási eredmények	- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; - alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát. - adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; - egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; - alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; - saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; - értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; - felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; - rendet tart a környezetében; - törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; - szelektíven gyűjti a hulladékot; - rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; - otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek

	balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; - takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; - tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; - az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; - társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; - felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; - ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés.

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	2. Otthon – család – életmód	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról. Munkamegosztás a családban, odafigyelés egymásra. Iskolai szokások ismerete. Tapasztalások a környezet alakításáról. Információszerzés, a kapott információk felhasználása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elvárt jó magatartási formák gyakoroltatása, udvariasság, engedelmesség, alkalmazkodás, segítőkészség, tolerancia, együttműködő képesség. Vélemények megfogalmazása, az érzések közlése indoklással.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Javasolt tevékenységek	
<i>Önismeret, önkiszolgálás, önkiszolgáló tevékenység gyakorlása.</i> Egyszerű hideg étel készítése (pl.: szendvics+limonádé) Asztalterítés, vendégvárás, meglepetés készítése a családnak (pl.: reggelihez, vacsorához az asztal megterítése), dekorálás – zöldség- és gyümölcszobrok készítése. Szalvétahajtogatás gyakorlása.	- Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben. - Lakópark készítése kisebb dobozokból. - Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével. - Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése. - A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban. - A lakásban leggyakrabban található	

<i>Ünnepeink, családi ünnepek. Születésnapok a családban, hagyományok, karácsony, farsang, húsvét.</i> Az ünnepek hangulatához illő dekorációkészítés papírok felhasználásával. Ajándékozás, ajándékok becsomagolása.	növények ápolásának megismerése. - Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása. - Egyszerű ételek, italok készítése. - Ünnepi asztal terítése. - Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése. - A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása. - Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése. - A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata.
<i>Egészség, betegség.</i> Egészségünk fogalma, az egészség megőrzése érdekében teendők. A betegség tünetei. Hogyan védekezhetünk a betegségek ellen? Öltözködés az időjárásnak megfelelően.	
<i>Gazdálkodás, környezettudatosság.</i> Tevékenységeink megtervezése, végrehajtása. Tanulás, szabadidő eltöltése időbeosztás arányos legyen. Víz és elektromos áram használata takarékosan. Érdeklődés felkeltése a családi gazdálkodásra. Mennyibe kerül a háztartás, mit jelent a rezsi, hogyan takarékoskodhat a család? Közvetlen környezetünk védelme, szeméthyűjtés és tárolás szelektíven, felhasználás hasznosan.	
<i>A háztartásban használt takarítószeres és eszközök.</i> A kozmetikai szerek hatásainak értelmezése, használati utasítások elemzése. A különböző károsító hatások megelőzési lehetőségei.	

<i>Tisztálkodás, öltözködés.</i> Növények, állatok gondozása a lakásban és a ház körül. Személyi higiénia, mosakodás, fürdés, fogmosás fontossága. Illatszerek hatása, használata gyermekkorban. Öltözködés az egyéni alkatot és az egyéni adottságokat, valamint a divatot figyelembe véve.	
Tanulási eredmények	- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.; - felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; - felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; - otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; - takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; - rendet tart a környezetében; - törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; - szelektíven gyűjti a hulladékot; - ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; - ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Életvitel, élettér, élővilág, tárgyi (épített) környezet, tápanyagok, gazdálkodás, költségvetés, bevétel, kiadás, megtakarítás, zsebpénz, szolgáltatás, segélyhívószám, mentő, tűzoltóság, rendőrség, mosószer, tisztítószer, használati utasítás, környezetvédelem, időbeosztás, lakás, otthon, modell, egészség, betegség, járvány, betegápolás.

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	3. Jeles napok, ünnepek	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A családi, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok. Helyi, hagyományos szokások ismerete. Egyházi szokásrend. Közvetlen környezetben ismert és gyakorlott szakmák, hivatások bemutatása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. Az ünnepekre való felkészülés, ünneplés, ünneplés utáni teendők végzésének gyakorlata. Ismerkedés a tervezéssel, szervezéssel. Munkavégzés egyénileg és közösen. A tapasztalatok elemzése, esetleges hibák megszívlelése, és	

	értékelés. A szakemberek emberi tulajdonságainak értékelése, megbecsülése.
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Javaolt tevékenységek
<i>Iskolai és osztályrendezvények:</i> Iskolai és osztályrendezvények (pl.: mikulás, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja, gyermeknap, osztálykirándulás, születésnap, játszódélután, sportnap, egyházi- és nemzeti ünnepek). Az osztályteremben a berendezés és a teremdíszítés elkészítése az ünnepnek megfelelően. Az ünnephez szükséges kellékek (meghívó, díszletek, jelmezek) előkészítése, vagy beszerzése. A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzésekről megfogalmazások. Biztonságos környezet megteremtése.	- Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból. - Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű, hagyományos ételek készítése. - A keresztény ünnepekhez, hagyományőrző rendezvényekhez kapcsolódó tárgyak, ajándékok, eszközök, munkadarabok készítése. (karácsony, húsvét, anyák napja, ...)
<i>A közösségért végzett tevékenység:</i> A tanterem dekorációjának megtervezése, faliújság készítése. Mit tehetünk iskolánk esztétikumának külső és belső környezetének megóvásáért (a munka megszervezése, lebonyolítása és értékelése, pl.: parkgondozás, tanterem előtt dekorálás, a folyosók tisztaságára ügyelés). Tehetséggondozás, versenyek.	
Tanulási eredmények	- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; - alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát; - felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; - ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Közösségi munka, közösségi szerep, rendezvény, ünnep, munkaszervezés, programszervezés, népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedés- és öltözködéskultúra..

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	4. Közlekedés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az úttesten való átkelés szabályainak fegyelmezett alkalmazása.	

	Helyes viselkedési szokások a különböző közlekedési helyzetekben (gyalogos közlekedés, személygépkocsiban és közlekedési eszközökön való közlekedés).
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonságos, fegyelmezett, tudatos gyalogos közösségi - közlekedési magatartás és szokások megszilárdítása. A közösségi - közlekedési környezet és a gyalogos közlekedési szabályok pontos ismerete. A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a fegyelmezett, elővigyázatos biztonság elsajátítására. Az életkori sajátosságoknak megfelelően közlekedési balesetek elemzése (a baleset lehetséges okainak felismerése, a megelőzés, az elhárítás és a segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése és gyakoroltatása).
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Javasolt tevékenységek
<i>Gyalogos közlekedési ismeretek:</i> A gyalogos közlekedés szabályai helyben, lakott területen és a lakott területen kívüli közlekedés. Elsőbbségi helyzetek a gyalogos közlekedésben. A közlekedés tapasztalatairól természetes anyagok segítségével, közlekedési szituációk megjelenítése (pl.: társasjátékok, faépítő, legó felhasználásával).	- A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból; - Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan; - Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal.
<i>Közlekedési eszközök típusai, csoportjai:</i> Bemutatás (pl. az internet felhasználásával, szárazföldi, vízi és légi közlekedési eszközökről). Viselkedési szabályok a tömegközlekedési eszközök használata közben. (pl.: kirándulások alkalmával jegykezelés, leszállási szándék jelzése). Balesetmentes, fegyelmezett viselkedés gyakorlása gyalogosan és helyi közlekedési eszköz használatával.	
<i>A közlekedési eszközök környezet és egészségtudatos használatának bemutatása:</i> A közlekedési eszközök környezetkárosító hatásai (levegő és víz károsítása, ezek megelőzhetősége). Bemutató tábla készítése, újságcikkek és fényképek felhasználásával. Veszélyforrások a közlekedésben. Figyelmetlenségből,	

szabályok be nem tartásából eredő balesetveszélyek.	
<i>Ismerkedés egy adott szervezettel:</i> Az adott szervezet felépítésének vizsgálata, megismerése (pl.: tűzoltóság, mentők, katasztrófavédelem, rendőrség, vöröskereszt).	
Tanulási eredmények	- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; - az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; - rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, fényjelző készülék, alul- és felüljáró, útburkolati jel, közösségi (tömeg) közlekedés, helyi és helyközi közlekedés, kerékpározás, forgalomtól elzárt terület, irányjelzés, bekanyarodás, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, védőfelszerelés, biztonsági szabály, udvariassági szabály.

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A 3. ÉVFOLYAM VÉGÉN
- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása. - Használati utasítások értő olvasása, betartása. - Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor). - A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. - Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel. - Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata. - A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása. - Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. - Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

- Sajátítsa el és gyakorolja be a mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismereteket.
- Ismerje a hétköznapijainkban használatos anyagokat, meg tudja állapítani tulajdonságait megfigyelés alapján, és erről fogalmazza meg tapasztalatait.
- Meg tudja választani az adott munkához szükséges eszközöket, valamint használja szakszerűen és balesetmentesen.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályokat ismerje és készségszinten alkalmazza.

Értékelés a 3. évfolyam félévkor és a tanév végén:

A továbbhaladás feltételei címszó alatt megadott szempontok alapján osztályzattal értékelünk.